

فرایند درخواست و تخصیص شاپا

مرکز ملی ایران (شاپا) در تماس مستقیم با مرکز بین‌المللی ISSN در پاریس است و طی موافقتنامه‌ای متعهد شده است ضمن تخصیص شماره شاپا به متقاضیان فهرست کامل و مستندی از مختصات کتابشناختی آنها را نیز تهیه و در فواصل معین به پایگاه بین‌المللی پایندها ارسال نماید. لذا شایسته است ناشران مجله‌ها، روزنامه‌ها و سایر پایندها برای تبلیغ بین‌المللی نشریه خود و ثبت و ضبط آنها در یک پایگاه بین‌المللی نسبت به اخذ شماره شاپا از طریق کتابخانه ملی اقدام نمایند.

کتابخانه ملی فرم مخصوص اطلاعات پایندی (PDF) فرم درخواست شاپا را تهیه کرده است و می‌تواند به وسیله پست، پست‌تصویری (فاکس)، سایت اینترنتی شاپا یا مراجعه شخصی آن را در اختیار ناشران و مدیران پایندها قرار دهد. این فرم باید توسط متقاضی برای پایند موردنظر پرشود. این پایند ممکن است دو حالت داشته باشد:

۱- هنوز اولین شماره آن منتشر نشده است ولی به زودی منتشر خواهد شد. در این صورت کافی است پرسشنامه شاپا تکمیل و به مرکز ملی شاپا بوسیله پست تصویری، پست یا هر وسیله دیگر ارسال گردد. مرکز بلافاصله شماره را تعیین و به دفتر مجله ارسال خواهد کرد. به این ترتیب این نشریه از اولین شماره دارای شماره منحصر به فرد خود خواهد بود. ولی طبیعی است که تا اولین شماره مجله به دفتر مرکز ملی نرسد، اطلاعات مربوط به نشریه در پایگاه مرکزی ثبت نخواهد شد. بنابراین تقاضا می‌شود ناشران محترم بلافاصله پس از چاپ یک نسخه از آن را به دفتر « شاپا » ارسال دارند.

۲- در مورد مجلاتی که در حال انتشار است کافی است ناشر یک نسخه از آخرین شماره

منتشرشده را همراه با پرسشنامه تکمیل شده به دفتر شاپا ارسال دارد. به این ترتیب بلافاصله اقدام به تخصیص شماره شاپا خواهد شد. معمولاً همه این روند پس از دریافت مجله و پرسشنامه تکمیل شده، در نهایت سرعت انجام می‌گیرد.

تغییر شاپا و کلید عنوان آن برای هر نشریه پایبندی منحصر به فرد است. در موارد زیر باید تقاضای شاپای مجدد کرد:

وقتی پایبند علاوه بر فرم چاپی در قالب رسانه‌ای دیگر خواه با همان عنوان یا عنوانی دیگر منتشر شود، برای رسانه جدید باید شاپای جدید تقاضا شود.

مثال: سمرقند (چاپی) ۰۰۱۸-۱۷۳۵

سمرقند (الکترونیکی پیوسته) ۰۰۷۵-۱۷۳۵

اگر پایبندی به دو زبان منتشر شود و هر یک جداگانه انتشار بیابد برای هر یک باید شاپای جداگانه درخواست شود.

مثال: اقتصاد (فارسی) ۰۰۴۲-۱۷۳۵

اقتصاد (انگلیسی) ۱۷۳۵-۰۰۵۰

اگر پایبندی در دو منطقه جغرافیایی منتشر شود برای هر کدام یک شماره جداگانه دریافت می‌شود.

اگر رسانه‌ای در ویراستهای مختلف منتشر شود، مثلاً ویراست بین‌المللی و ویراست داخلی برای هر کدام باید شاپای جدید تقاضا شود.

درهمکردها: اگر درهمکرد یک نشریه ماهانه با همان عنوان نشریه اصلی منتشر شود شاپای جدید لازم ندارد. تهیه نمایه و تجدیدنظر در تنظیم مقالات تغییر اساسی به حساب نمی‌آید و شماره جدید لازم ندارد اما اگر عنوان عوض شود، مثلاً کلمه « سالانه» یا « درهمکرد» به عنوان اضافه شود آنوقت تغییر به حساب می‌آید و باید شماره جدید بگیرد.

تجدید چاپ: اگر نشریه‌ای به هر دلیل عیناً چاپ شود شماره جدید لازم ندارد.

اگر نشریه‌ای به دو قسمت مجزا تقسیم شود باید برای هر دو تقاضای شاپای جدید کرد، مگر اینکه عنوان یکی از نشریه‌ها همان عنوان قبلی باقی بماند که در اینصورت فقط باید برای ویراست دوم تقاضای شاپا کرد.

اگر یک یا چند پیاینده در هم ادغام شوند و تشکیل یک پیاینده بدهند باید برای آن تقاضای شاپای جدید کرد مگر اینکه نام یکی از مجلات ادغام شده عیناً به کل تعلق گرفته باشد که در این صورت شاپای آن عنوان عیناً برای کل تخصیص می‌یابد.

اگر پیاینده بطور مداوم دارای پیوست، متعلقات یا نشریات وابسته است هرکدام از آنها باید شاپای جداگانه داشته باشند.

و سرانجام هرگونه تغییر در عنوان پیاینده، مستلزم شاپای جدید است. مگر اینکه این تغییر بسیار جزئی و بعد از پنج کلمه اول عنوان باشد.

شیوه چاپ شماره توجه داشته باشید که شماره « شاپا » یکبار برای همیشه به هر عنوان مجله داده می‌شود. مادامی که مجله بدون هیچ تغییر اساسی منتشر می‌شود در شماره شاپا نیز تغییری حاصل نمی‌شود.

بر ناشران واجب است که شماره شاپا را در محلی که به راحتی قابل رؤیت باشد چاپ نمایند. مرکز

بین‌المللی ISSN گوشه دست راست بالای جلد را توصیه می‌کند. در مورد مجلات فارسی این شماره بهتر است به لاتین در همان مکان ولی پشت جلد و به فارسی روی گوشه بالای دست چپ جلد چاپ شود. شماره شاپا از هشت رقم تشکیل شده که رقم هشتم آن رقم کنترل است. طبق توصیه مرکز بین‌المللی این شماره همیشه باید با کوتاه‌نوشت ISSN همراه باشد، زیرا در غیراینصورت ممکن است با شماره‌های دیگر اشتباه شود. همچنین بهتر است بین چهار شماره اول و چهار شماره دوم یک فاصله یا یک خط اتصال (Hyphen) گذاشته شود. مثل: ISSN ۱۷۳۵ - ۱۱۶۲

شیوه چاپ شاپا روی پیاپی‌های غیرچاپی: روی مواد غیرچاپی پیاپندی مثل نوار، کاست و غیره این شماره باید بهمان طریق که گفته شده روی تمامی محللهایی که به آسانی قابل رؤیت باشد چاپ شود. مثلاً روی جعبه، محفظه، برچسب داخل و غیره.

در مورد میکروفیشهای پیاپندی، شماره باید در باریکه بالای فیش که بخش معرفی میکروفیش روی آن قرار دارد، و نیز روی برچسبها اگر داشته باشد ذکر شود.

در مورد منابع الکترونیکی (اعم از لوح فشرده یا منابع الکترونیکی پیوسته) شماره باید روی صفحه نمایش عنوان و راهنمای اصلی (main menu) و در مورد لوح فشرده روی برچسب وسط و محفظه آن ظاهر شود.

در صورت هر گونه اشکال از طریق شماره تلفن ۸۸۶۴۴۰۶۱ یا ۸۸۶۴۴۰۰۰ (داخلی ۳۳۳۰)، دورنگار ۸۸۶۴۴۰۶۱ و یا پست الکترونیکی مرکز ملی شاپا issn@nlai.ir تماس بگیرید.